V B J D
C.K. BIBLIOTHECA VNIVERS. IAGELL. CRACOVIENSIS
kat.komp
14633 M.S.D
5

Na nowo oprawiono w r. 1936.

V
B J
C
14633
III

Olim: Prawo polskie 4995/V

Starzeński – Przeradzki.
Faber – Koch –
– – 3½. Wolański z Matuszewiczami.
4. Giedroyć. Wolański. Matuszewicz.
5. Wolański – Giedroyć.
6. Wirmser. Stefani – Bankoffer
7. Modzelewski. Stefani. Janowicze. Korsakowski
8. Bankoffer – Wirmser –
9. Wirzer – Bankoffer.
10. ~~Korsztowski Kaz.~~ zob. 14633. III. t. IV. nr. 17.
11. Bankoffer – Wirmzer.
12. Białopietrowicz – Brygitki.
13. Stokocki – Gnatowski.
14. Kościół Brzeski – ~~Jezu~~. Tegobowski. Wygonowska.
15. Brygitki.
16. Przezdziecki – Weresczyński – Chrapowicki. Skieś
17. Romer. – Bernardynki – Krzywobłocki.
18. Ogiński. Mamroczy.
19. Borch – Plater –
20. Dulicz –
21. Sawiński – Wołodkowicz.
22. Drozdowicz.
23. Liebe. Herman.
24. Ekonomia Grodzieńska –
25. Poźniak – Wołodkowicz. Marcinowski.
26. Starostwo Haieńskie.
27. Augustów – Ekon. Grodzieńska – Dankiewicz. Karlewicz.
28. Totoczko – Kamedułi.
29. Szaniawski.
30. Baranowski –,
31 – – Ośmiałowski.
32. Czosnowski – Piasecki – Kalinowski.
33. Sylwestrowicz –
34. Romiński. – Gören, – Grabowski.
35. Grabowski
36 Trnatis – Borkman.
37. Grodno –

9 flor.

1887. III. 98.

ACCESSOSORIUM

Od W. J. P. Białopiotrowicza Ex-Pisarza Polnego Litewsk: Rotmistrza Kawaleryi Narodowey.

Z

Wielebnemi PP. Brygidkami Grodzieńskiemi.

UTrzymywać że na Sprawę W. Białopiotrowicza nie ma Sądu w Assessoryi; iest to odstąpić wszełkiey wiadomośoi Prawa, iest oraz stać przy twardym uporze, ktory ani względu na stopnie procederowe; ani szacunku na zaszłe wyroki Naywyższey Magistratury mieć niedozwala, y który tam tylko zdanie obraca, gdzie błędna porywczość krok swoy przedsiębierze posuwać.

Wszystkie bowiem Sprawy, iakieykolwiek ważności, i gatunku, są Magistratuoom Kraiowym oddane, a żaden Obywatel nie iest tak możny, ktoryby się mogł wybić z obrękow Prawa, y nie należeć do ogolney z innemi władzy. Owszem każdy, że iednym Prawem sądzony będzie Nayświętszy w Statucie zaszedł warunek, ktorego z Art: I. Roz: I. Cytnią się słowa:

Nayprzod my Hospodar Obiecuiem y Slubuiem pod tęż przysięgą, ktorąśmy uczynili wszystkim Obywatelom wszystkich Ziem, Państwa Naszego W. X. Lit: Iż wszystkich &c: począwszy od wyższego Stanu, aż do niższego temy iednemi. Prawy, y Artykułami w tymże Statucie niżey pisanymi, y od nas danemi Sądzić y sprawować mamy.

Ten sam Statut y poźnieysze po nim Seymuiących Stanow Rzplitey ustawy, rozgatunkowały rodzaie Spraw, ktora do iakiego Sądu należeć powinna Lecz w tych opisach Prawa, niemasz tego, iżby nieprzyimować Sprawy; owszem konieczny obowiązek bezzwłocznego Sądzenia widzieć się daie.

Konstytucya 1775. R. pod tytułem: *obiaśnienie denegati Juditii*, nieprzyięcie wpisu w Sądzie ultimæ Instantiæ nazwała naywyższym zgwałceniem Prawa, y ten postępek Magistratur w rzędzie opressionis Civis liberi umieyszcza. *Czytać to Prawo na karcie* 116. *Vol:* 8. *od słow:*

1mo. *Gdyby rekwiruiącemu w Sądach ultimæ Instantiæ przez Sąd było zabronione przyięcie wpisu.*

Co rozumieć trzeba o nieprzyięciu Wpisu, to więcey o nieprzyięciu Sprawy directe neleżącey Sądowi ultimæ Instantiæ: bo Sąd Naywyższy iest Stróżem Prawa, bo on rozsądzać winien Spory, nie zaś odsuwać; bo Narod dzieląc władzę swą między Magistratury, tak ie chciał upoważnić, y upoważnił, że nawet od dependencyi swoiey uwolnił, a wszelkie czynnosci między Kardynalne warunki policzył.

Z tak tedy oczywiste prawdy, ktorey się każdy y poznaniem y okiem dotyka, zbliżyć należy uwagę do sprawy W Białopiotrowicza z Brygidkami Grodzieńskiemi za Przywileiem do Assessoryi wprowadzoney, y dwoma Dekretami tegoż Sądu obiętey, ieżeli być może ona w swoim biegu zatrzymana, i ieżeli są przyczyny tak ważne: dla ktorychby Sąd naywyższy mogł z toru swey władzy schodzić, a na złamaniu Publicznego bezpieczęstwa wyrok usuwać, czyli ony do niepraktykowaney wiekami spychać przepaści. —

Ma Wielmożny Białopiotrowicz z PP. Brygidkami Grodzieńskiemi Sprawę za Przywileiem od Nayiaśnieyszego PANA Jemu Konferowanym na Dziedzictwo Dobr pod Possessyą Brygidek zostaiących y exempcyi

A uległych

uległyw, y rozpoczął onę w Sądzie Assessorskim za przewodnictwem wszystkich Praw, a szczególnie za przewodnictwem Konstyt: 1598. y 1766. R.

Ze zaś Konstytucya 1598. Roku w Assessoryi takie Sprawy iak nayrychley rozsądzać dysponuie, Cytuią się iey słowa z V. 2. z karty 1463. pod tytułem o Pozwiech Zadwornych w Wielkim Xięstwie Litewskim.

A ieżliby kto mianuiąc Kadukiem na Nas spadłym, abo ustaniem Prawa Lennego, abo dobry naszemi do szafunku naszego należącemi, uprosiwszy sobie co pod Szlachcicem, y za dworem Naszym pozwał, takową Sprawę sądzić będziemy iako nayrychley, aby Szlachcicy za dworem naszym niepotrzebnie powłoczeni nie byli, A gdy Prawo y Sprawiedliwość pozwanego pokaże się bydź słuszna, tedy Aktor powinien za niesłuszne wyzwanie Szlachcica o własność iego, zapłacić pozwanemu dwieście kop Litewskich winy, i wszystkie nakłady pozwanego prawne na ktore Pozwany przysięże, zaraz in Jnstanti u tegoż Sądu naszego Zadwornego. Co My pozwanemu na Aktorze zaraz przy uznaniu prawa skazać mamy.

U tegoż Sądu Zadwornego, trzeba y rozprawić się nayrychley w sprawach Juris Caduci, i uledz tym wszystkim obowiązkom, ktore przez te publiczne prawo są założone — ale żeby na Seym odsyłać, lub iakie inne popełniać nad prawo wyboczenia, trzeba wprzudy przestać być Sędzią, i wrócić Narodowi daną przysięgę na Exekwowanie prawa —

Tey Konstytucyi puźnieysze nie zmieniło Prawo, owszem do uzupełnienia trwalszego iey skutkow, zaszłe dwa Prawa, iedno w Roku 1764. drugie w Roku 1766. opisuiąc ściśle porządek, powagę, i moc Sądow, Naypierwszego Trybunału Assessorskich — a w tych obu prawach, ani na Sprawę Brygidek, ani na Przywiley Juris Caduci Wielm: Białopiotrowicza szczegolna excepcya niezaszła, w ogulnym zaś porządku że się w Assessoryi, a nie gdzie indziey rozsądzać maią: Czytelna dosyć dla wszystkich Obywatelow nauka, z tych słow.

Trzeci Regestr Fisci do ktorego Sprawy wszystkie Szlacheckie, to iest ważność uznania Przywileiów, bądź między Swieckiemi, bądź między Duchownemi &c. należeć będą.

Sąd więc Assessorski ma ważność Przywileiu uznawać, ma go ieżli nieprawny kassować. Ale władzy nie ma, wysyłać tam gdzie prawa przystępu nie daią, y gdzie nawet za występek uznały Jście od Magistratur, iak przeświadczaią Konstytucyi 1766. R. słowa —

Wszelkie Dekreta Nayiaśnieyszych Antecessorow Naszych i Nasze ktore w Assesoryi, y z oczywistych Kontrowersyi ferowane były, Są i być powinne tey ważności i mocy iako Dekreta Seymowe Relacyine i Trybunal: żadney appellacyi ani na Seym Walny, ani do Sądow Naszych Relacyinych nie podlegaiące, i iey nie przyimuiące. A gdyby kto ważył się od Dekretu Sądu naszego appellacyą zakładać, natychmiast ex termino tacto, siedzeniem Wieży Cywilney przez Niedziel 6. karany być ma.

Sam Narod taki chciał w Obywatelstwie utworzyć porządek, aby nie na Seymie ale w Magistraturach kończyły się między Obywatelami Sprawy, i sam niecofnioną położył tamę napierania się Seymu.

Ten tedy przedział Spraw Magistraturowych od Seymowania, kogo przekonanym nie zrobi, że co raz publiczne prawo oddaliło od siebie, to wracać się do źrzodła Prawodawczey władzy nie pierwey może, aż za przywołaniem Samowładnych Stanow.

Samowładne Stany nie zniosły Sądu Assessorskiego, nie cofneły daney do działania mocy, nie uwolniły od przysięgi pilnowania obowiązkow Urzędu, i Exekwowania praw exystuiących. Nie wyłączyły z rowności ulegania prawu PP. Brygidki; nie deklarowały ieszcze tego, że czy via Appellationis, czy via remissionis wolno do Seymowey wchodzić Swiątyni i znosić Magistratur Dekreta, słowem nie rzekły ieszcze i tego że Assesorya nie ma iuż mocy spraw poruczonych rozsądzać, i że my sami przy Prawodawczey powadze Sądowość odtąd mieyściemy.

A iakże

A iakże Sąd Assessorski nie widząc obok Praw swoich naydzielnieyszych y nayświętszych takiey przemiany nowey, ma nastąpić na one, one obalić, y z niepraktykowanego przeciw wyraźnemu zakazowi Prawa dopuści Stronie korzystać błędu.

Dwa są iuż Assessorskie Dekreta, ktore wprowadziły z Brygidkami do Sądzenia tu a niegdzieindziey Sprawę. Jeden w Roku 1784. niestanny. Drugi w Roku 1785. po oczewistych Kontrowersyach, po obwarowaniu loci Standi dylacyinny, nakazuiący Pannom Brygidkom złożenie wszystkich dokumentow pod obowiązkiem przysięgi, y determinuiący oczewistą rozprawę, sub pæna Personalis Jnfamiæ. *Widzieć oba Dekreta Assessorskie.*

Za drugim tedy Dekretem z oczewistych Kontrowersyi y w stanności Stron obu zaszłym, przychodzi teraz pryncypalna rozprawa; Kto ią ma czynić, ieśli nie ten, co iuż zaczął rozsądzać, co ulegitymował Wpisy, co nakazał komportować Papiery, y co publiczną, bo Dekretową zaręczył wiarą, iż in futura Juris sub pœna personalis Jnfamiæ oczewista nastąpi rozprawa.

Ten Assessorski Dekret z oczewistych Kontrowersyi Ferowany, w tenczas chyba w swoich skutkach obalony lub zatrzymany zostanie, kiedy same Prawa strzegące całości takich Dekretow wywroconemi będą; lecz dopoki exystencya Konstytucyi 1726. 1764. i 1766. R. Obywatelom świeci, dopoty żadna wątpliwość ich umysłu nie miesza.

Procz zaręczoney tylu Seymowemi Konstytucyami świętości Dekretów Assessorskich, procz okazaney w samym Praw zrzodle przyzwoitego w Sądach Assessorskich na Sprawę W. Białopiotrowicza z Brygidkami Forum, ieszcze się cytuią dalsze Prawa, ktore etiam extra Forum po przyięciu onego, Dekreta nie wzruszonemi czynią, mianowicie słowa Konstytucyi 1726. Roku następne przekonywaią.

Gdyby zaś Strony etiam w Sprawie do Ziemstwa należącey, w Grodzie, albo e contra w Sprawie do Grodu należącey w Ziemstwie libere przyięły Forum, tedy eujusmodi Decreta takiego waloru być maią, iakiegoby in proprio Foro otrzymane były.

Ze zaś podług deklaracyi publiczney Dekretem oczewistym 1785. Roku uczynioney, być powinna w Sądzie Assessorskim pryncypalna rozprawa, to ten sam Dekret wątpliwości nie podległy usprawiedliwia, to też zarowno same utwierdzaią Prawa, mianowicie Art: 21. Roz: 4. przez słowa: *A po wzięciu Kopii naydaley trzeciego dnia po rani za pierwszym wołaniem Strony powinne będą ku skuteczney rozprawie do Sądu stanowić się.*

Nie trzy dni, ale cztery lata czeka W. Białopiotrowicz na skutki tego Dekretu, a dla zagęszczonych Wpisow nie mogąc mieć prędzey Sprawy, mieć ią dziś tym konieczniey powinien, im więcey ufa, że Prawa y Dekreta ultymarnych Magistratur, nikogo zawodzić nie chcą, y nie zawodzą.

Gdy zaś te dotąd wszystkie cytowane Prawa, są niezwyciężoną y kardynalną konwikcyą, że należy rozsądać między Brygidkami a W. Białopiotrowiczem w Assessoryi Spory; Dopiero zastanowić się trzeba, Czy się godzi nawet wstrzymywać przedsięwyiętą Sprawę.

Konstytucya Litewska 1726. R. pod Tytułem: *Konserwaty*, za naywiększy grzech w Jurydycznym Processie poczytuiąc wstrzymywanie zaczętych Spraw, zakazała nadal y na zawsze takowych zdarzeń, obowięzuiąc Magistratury do koniecznego rozsądzenia w pryncypalney rzeczy, po

 wyszłych

wyszłych dylacyach za przywołaniem Wpisu, czyli Aktoratu, słowa Prawa:

Chcąc mieć, ażeby Obywatele W. X. Lit: po wyszłych Dylacyach prawnych, nie składaiąc żadnych dalszych terminow, za przypadnieniem z porządku regestrowego Sprawy, do oczewistey przystępowali Kontrowersyi y Decyzyi, Konserwat składać także Sprawy extra regestrum przywoływać, y odsądzać, sub nullitate Dekretow nie powinne. —.

Czym się tu od tak iasnego Prawa wymowić dziś Brygidki mogą? a bardziey iakiego przeciw Prawu użyć Sądowi Argumentu dozwolą, ktory stożem będąc prawa, iego tylko, a w nim bespieczeństwa Obywatelow iest obowiązany z Urzędu przestrzegać całości.

Jeśli słuchać na moment życzenia ich niesprawiedliwego, aby na Seym Remissa poszła, tedy zgodzić się wprzod trzeba, że te wszystkie Prawa, co każą w Juryzdykcyach Sprawy odsądzać, iuż oniemiały, y martwym są dla Obywalow, a rownie dla Sądu cieniem.

Kto zaś patrzy na publiczne Prawa otwartym okiem, kto w nich zna, i szanuie dotąd nie tkniętą świętość, kto czuie w sobie nienaruszony obowiązek pilnowania się Prawa, ten zapewna zbocznych od Ustaw kardynalnych mniemań, na zgładzenie Praw wielowładnych, i swego przy nich zdania do konwikcyi przyiąć nie trafi, y zapewna nie przyimie.

Powiedzieć przez Assessoski Dekret że Remissa w Sprawach Sądowi Assessorskiemu przysłuchaiących, idzie na Seym. Więc zaraz trzeba cytować y Prawo ktore to iest co z władzy Prawodawczey władzę Magistraturową, na gatunek Spraw takich determinuie.

Niema o to kwestyi że każdy Seym iest samowładnym Panem; y że może wzierać w to wszystko co chce mieć widzianym, ale narzucać na Seym żadna Magistratura spraw nie powinna y obowięzywać Seymuiącą Reeczpospolitą do ich poznawania, tym więcey nie może im bliższą zna konieczność iey wykonywać rozkazy.

Rzeczpospolita kazała Magistraturom wszystkie bez excepcyi poznawać, y rozsądzać Sprawy, Rzeczpospolita żadnych Remiss do siebie czynić niedozwoliła, Rzeczpospolita rozsądzone sprawy w Magistraturach ultimarnych wiecznym milczeniem przyciska, y taż sama Rzeczpospolita dotąd żadney do siebie przyiścia nie otworzyła drogi, owszem na czyniących odzew do Seymu 6. Niedziel wieży extermino tacto wskazać dysponowała.

Jakąż mocą Sąd będąc tylko gotowych Praw exekutorem, ma Stronom do Seymu otwierać drogę, y Prawodawczym duchem to dopiero rodzić, od czego sami Prawodawcy wiekami stronili, wiedząc iż zabiegłosci ludzkiey niebyłoby końca, gdyby niebyło pewney miary na niezbitym praw fundamencie.

Niezbity praw Fundament w Konstytucyi 1766. Roku że Dekreta Assessorskie w stanności zaszłe, są rowne Dekretom Seymuiącym, że odzew na Seym od onych iest grubym przeciw temu prawu grzechem, y więc niezbita prawda, że po Dekrecie Assessorskim determinuiącym sub pœna personalis infamiæ rozprawę, nie remissy na Seym, ale decyzyi w Sprawie, podług nauki Konstytucyi 1726. Roku potrzeba.

Remissa albo Appellacya na Seym w skutku swoim iednakowe maią znaczenia, bo przenosząc sprawę do wyższey władzy rozpoznania oney rowny czynią obiekt; a iak skoro przez dopuszczenie appellacyi na Seym, niegodzi się imponować Seymuiącym Rzepltey Stanom to, co

one

❧ ✿ ❧

one chciały mieć rozsądzonym w Magistraturze, tak rowna impozycya przez remissę byłaby nieodpuszczonym w Sądowości grzechem.

Sąd stoiąc przy Sądowych a kardynalnych Prawach, musi koniecznie iść za ich przepisem, bo w Dekrecie nie własne zdanie oświadczać trzeba; ale głos Prawa staie się głosem wyroku, y przekonania.

Wszystkie sprawy pro & contra iednostayme maią związki z Sprawą Brygidek, bo iedna Strona w mniemaniu swoim Cytuie za sobą Prawa, i druga rownie mowi że idzie za prawem, a Sąd dopiero iako poszrzednicza władza ułatwia obustronne mniemania.

Konstytucya Unionis wszystkim Obywatelom wszystkie zabespieczyła possessye; Czyli dla tego choć iest uniowe Prawo nayświętszym mogą Obywatele od Sądu excypować się, y do Prawodawczey Swiątyni z prywatnemi wchodzić sprzeczkami? bynaymniey niepowinni tam się wdzierać gdzie Prawo nie przewodniczy żadne; ale muszą iść do Sądowych Magistratur, y szukać wyrokow takich iakie Statut w At: 5. R. 3. założył w słowach.

A przeto Przywileiow tak w pospolitości, iako y każdemu z osobna niemamy, y niebędziem moc dawać przeciw temu Statutu y Artykułom w nim opisanym, a ktoreby przedtym wyszły y potym z Kancellaryi naszey po wydaniu tego Statutu od nas przez kogokolwiek otrzymane były, takowych my y Potomkowie nasi trzymać nie chcemy, ale z Prawa y Sądu Kassować, y wniwecz obracać będziemy.

Otoż przez Sąd y przez proceder w Sądach trzeba Przywileia kassować choćby były naywyraźniey wzruszaiącemi własność zabespieczoną przez prawo; Lecz nigdy tak krzywo niegodzi się rozumieć, żeby co dla wszystkich Obywatelow iest bronnym, to dla iednych Brygidek miało być dopuszczonym; a ieszcze z pogardą y Praw czytelnych, y Magistratur pierwszych, kiedy Ar: 1. R. pierwszego zaymuie w ogule y Brygidki Grodzieńskie.

Rownie z Art: 5. Roz: 3. Konst: 1633. rozumieć Każe, gdy tych, co biorą Przywileia na Possessye Przed-uniowe w Sądach karać dysponuie. Czytać tę Konstytucyą na kar: 810. w Vol: 3. pod tytułem: *O Dobrach przed Unią wiecznością nabytych.* ==

Pokazawszy tedy, że Brygidki Grodzieńskie tak zuchwałym wymysłem nie mogą zmieniać porządku ustaw Kardynalnych; i że wszystkie Wolumina ich żądanie bez wsparcia zostawuią; owszem się wstydzą wyrodzoney nad Prawa nowości, dopiero rezelwuią się pokrotce te ich argumenta, ktorych użyto w śmiałym do Sądu oświadczeniu.

Wzywaią one Rezolucyi Radney, i Dekretu Remissyinego z Instancyi Woyniłowiczow w Trybunale zaszłego, a z ktorym Woyniłowiczem i nie było i nie ma w Assessoryi Sprawy. —

Prawda, że Brygitki chcąc więcey znaczyć nad rowność, i nad Prawa. Szukały tey dla siebie otuchy, ażeby mieszkaiąc w Kraiu, nie należeć do Magistratur Kraiowych, iakoż przyszli do Rady, po zapadłych dwoch Assessorskich Dekretach, prosząc wytłumaczenia Praw sobie służących. —

Lecz Rada Nieustaiąca wiedząc, iż wdawać się w Sądowość nie ma mocy, a tym bardziey kassować lub wstrzymywać skutki Dekretu Ultimæ Instantiæ, oświadczyła, iż się w kwestyą Sądową nie wdaie, a tylko sentymentowania swoiego bez wytłumaczenia Praw żądanych przez Brygitki, rezelwowała przyczyny, i te swoie przyczyny, do Seymuiących Stanów Rzplitey przesłała: *Słowa Rezolucyi pod dniem 28. Marca Roku 1786. zaszłey.* —

Przeto nie wdaiąc się w kwestyą Sądowniczą Jus Personarum w sobie zawieraiącą.

Jaka tedy była kwestya między Brygitkami, a W. Białopiotrowiczem Sądowniczym Processem zaięta; w tę Rada Nieustpiąca wdawać się niechciała, i nie mogła, a zostawuiąc ią tey samey postaci w iakiey była; tyle skutku zyskiwać nie tamuie ile go Konstytucya 1766. Roku szukać dopuszcza przez słowa: == *Którey iednak karze Sędziowie żadni ex Judicato podlegać nie maią, respectivè zaś Sentencyi w Sprawach i Decretach w nich Sądowych, też Listy upominalne wychodzić nie powinny będą.* ——

Jest iuż Sentencya w tey Sprawie, są i Dekreta; Kwestya Sądownicza & Jus personarum wyłączone z Rezolucyi Radney; więc Sąd postępuiąc za niewzruszoną Praw Kardynalnych mocą, kończyć między Osobami obowiązany spory, tym konieczniey, im iaśnieyszy w Konstytucyi 1726. Roku, czyta obowiązek bronienia Konserwat; i im bliżey iest przeświadczony z mocy od Stanów Rzplitey sobie udzieloney, że nie powinien czy to Appellacyi, czyli iedno znaczących Remiss na Seym dopuszczać Stronom.

Dalszy ton zaszłey Rezolucyi iest taki: że w zagadnieniu interessuiącym powszechność: *rozwiązanie onego uznaiemy bydź nayprzyzwoiciey i iedynie należnym Stanom Zgromadzonym.* Co do decyzyi: *ieżeli na przeciw teyże Konstytucyi 1775. Roku komukolwiek zostaie ieszcze Jus agendi w Sądowych Juryzdykcyach o Dziedzictwo Szydłowic* == to są słowa Rezolucyi.

Rada tedy Nieustaiąca nie tłumaczyła żadnych Praw przez Brygitki, ale uznała bydź nayprzyzwoitszym, i iedynie należnym udać się do Zgromadzonych Stanów, a tym samym pokazała drogę od Stanów do Magistratur; bo Stany Zgromadzone, nieraz iuż przez tyle Konstytucyi rzekły: że skutki Praw czyli ich Exekucya, samym Magistraturom zleca się.

Choćby tedy i Rezolucyi takiey nie było, niktby nie mowił: że Panny Brygidki, nie mogą nayprzyzwoiciey, i iedynie pytać Stanow Rzplitey, iaka ich iest Konstytucya? = Lecz to pytanie, abo z nim chowanie się; nie iest w stanie zatrzymywać Proceder w Assessoryi będącey, bo i Rezolucya, udawać się do Stanow pozwala; a Procederu nie zamyka i nie zakazuie; owszem: *Nie wdaiąc się w Kwestyą Sądowniczą & in Jus personarum, zdanie swoie oświadcza.*

Rada tedy iedynie iest w tey Rezolucyi, a ktorey rady wolno Stronom używać, abo na swoiey opinii przestawać, bo iak wolno było bez tey Rezolucyi iść przed Stany, tak nie iest obfitsza wolność po niey, a gdy nawet Panny Brygidki zyskawszy to pozwolenie na pierwszym Seymie nie szukali, i nie zyskali inszey odpowiedzi, nad tę, ktorą wszystkie Prawa daią, że trzeba w Sądowey Magistraturze usprawiedliwiać swoie Pretensye, więc żaden z Rezolucyi Argument, i nader prożna chęć tentować Sąd na złamanie tylu Praw iasnych i Kardynalnych.

Doświadczać dopiero, co Dekret Trybunal: może pomagać przeciw Procederowi Assessorskiemu, i iakie za nim dla Brygidek skutki. —

Już to Sąd słyszał, że w R. 1784. i 1785. zapadły w Assessoryi Dekteta; a Dekreta takie, ktorych Konst: 1766. Roku, powagą z Dekretami Seymowemi zrownała; i etiam na Seymie mowić przeciw ich nieważności, wzbroniła.

Te zaś Dekreta zaymuią Sprawę między W. Białopiotrowiczem idącym za Przywilem Juris Caduci, i Brygidkami possyduiącemi Dobrami zaięte Przywileiem.

Do Trybunału zaś pozwał Woyniłowicz, iekby z nabycia od Wolskich Sukcessorow, i że pozwał tak Brygidki, iako też W. Białopiotrowicza o determinacyą Sądu, stosuiąc się do Konst: 1764. i 1784. Roku, przeto Trybunał na odpowiedź Woyniłowiczowi, W. Białopiotrowicza, i Brygidki przed Stany Rzplitey odesłał, czyli do Rezolucyi Stanow Rzplitey zostawił.

Więc Dekret Trybunal: remissionis biorąc go nayściśley, iest tylko stosownym do odpowiedzi Woyniłowiczowi, ale nie iest Dekretem obala-

ięcym

ięcym zaszły w Assessoryi Proceder, bo Trybunał nie sądził między Brygidkami a W. Białopiotnowiczem Sprawy, między ktoremi Zapozwow nawet przed Trybunałem nie było; lecz tylko niewchodząc w Kognicyą Jnteressu Woyniłowiczowskiego, już zostawił do Rezolucyi Stanow Rzplitey.

Te tedy zostawienie przez Trybunał do Rezolucyi Stanow Rzplitey, Woyniłowiczowi tylko iest na przeszkodzie, że Sprawy w Assessoryi i żadnym Sądzie mieć nie powinien, ale nie W. Białopiotrowiczowi, ktory względem Brygidek, i swego Przywileiu, nie potrzebował Determinacyi Sądu, bo tylko ieden Sąd Assessorski był naturalnym Sądem, i w nim rozpoczęty kontynuie Procedet.

Słowa Remissyinego Dekretu: *Takową Sprawę za pobudką wyż wyrażoney Konstytucyi i Rezolucyi Rady vim legis zaymuiącą, Seymowi do Rezolucyi Stanow zostawia.*

To cała treść Trybunal: Dekretu z Instancyi Woyniłowicza: nie sądził Trybunał tey Sprawy, bo mu Konst: 1764. R. w rozpoznanie nawet wchodzić nie dozwalała, iak dowodzą następne słowa: —

W Sprawach zaś Sukcessyinych, i o Aktorstwo, o Dobra w rożnych Woiewodztwach i Powiatach situm maiące, ieżeliby Strony z sobą litygia wiodące nie mogły się zgodzić, w ktorym Ziemstwie tę Sprawę zacząć, i konkludować maią. In tali casu, powinny się Zapozwać do Trybunału, a Trybunał nie wchodząc in Cognitionem negotii ad primam Instantiam, takowe Sprawy odsyłaiąc ad minus Subselium, determinować będzie, w tym Ziemstwie procedować &c. w ktorym Woiewodztwie lub Powiecie większość Dobr o ktore vertitur sytuowana będzie.

Assessorya nietylko ma moc wchodzić w Kognicyą Interessu, lecz i powinna sądzić tę Sprawę będąc naturalną i naywyższą Magistraturą, więc ta sama rożnica Trybunal: Remissy od trwaiącego w Sądach Assessoryi Proceder, inszy Stan rzeczy wyobraża na Sądzie.

Tandem Trybunałowi Konst: 1764. R. nie wdawaiąc się in Cognitionem negotii w Sprawach Sukcessyinych, ad minus Subselium odsyłać Kwestye między Stronami dysponuie, a Assessorya będąc naypierwszym z natury Trybunałem, podług słow Konstytucyi 1766. Roku: *Ponieważ powaga Sądu Naszego, iako Nayyierwszego z Natury swoiey Trybunału, nie potrzebuie do siebie Spraw odsyłania, bo zna sama, co iest właściwym tey Magistraturze.*

Nie można w ostatku tak myśleć, ażeby Sentyment Trybunału w Remissie między Woyniłowiczem oświadczony, był Sądowi Assessorskiemu prawidłem do odstąpienia w Sprawie, gdyż Magistratura Naywyższa Prawa nie preiudykatow zakazanych Konstytucyą 1764. Roku pilnować się iest przynaglona.

Wolno było Trybunałowi przy Remissie, iakie chcąc mieć zdanie, ale Assessoryi, do ktorey samą Sprawę rozsądzić należy, nie wolno inaczey postąpić, iak tylko decyduiąc w Sprawie, a to na fundamencie wyżey przepowiedzianych przyczyn, za skutkiem ktorych idzie do Sądu prożba: ażeby z mocy Assessorskiego Dekretu, była in instanti w komportowaniu Papierow satysfakcya traktowana, Proceder in principali uznany.

BIBLIOTHECA
VNIV. IAGELL.
CRACOVIENSIS

Biblioteka Jagiellońska
stdr0023297